

Čvrsta freska na krhki risbi

PETER KOLŠEK

Otroci

avtor **Vlado Škafar**
produkcija Gustav film
Kinodvor, Ljubljana
10–22. 4. 2009

Osebnizpovedni dokumentarni film, lirična študija o življenju od rojstva do groba, melanholična meditacija, izvirna variacija na obrabljeno temo otroštva, lep dosežek in presežek filmskih intervjujev kot dokumentarističnih postopkov, najbolj kompleten primer filma-metafore v slovenski kinematografiji – je nekaj formalističnih oznak, ki za silo pokrijejo to hibridno in nenavadno, hkrati pa navdihujočo filmsko strukturo. Zamejena ni z logiko gradiva, ki je po naravi življenjskih stvari pač neskončno, pač pa z logiko celovečerca, ki ima svojo časovno normo, to pa narekuje občutek za preizkušanje gledalčeve potrpežljivosti. Z drugimi besedami, Škafarjev film je ravno prav dolg (100 minut), da se je njegova struktura razvila skladno z notranjo kronologijo prikazovanega življenja. V tej navzven neopazni usklajenosti, ki sledi

strategiji počasnega, a sočasnega napredovanja vseh segmentov, od predšolskih otrok do starcev, je polovica njegove privlačnosti.

Druga polovica visoke gledljivosti je povezana z izborom ustreznih intervjuvancev, pravzaprav pričevalcev, ki so vsi po vrsti uspeli pred kamero zadržati svojo avtentiko. To je tisto, zaradi česar dokumentarec, ki temelji predvsem na monologih izjavljalcev, stoji ali pade. Škafar je pred kamero pripeljal otroke iz vrtca, ki se pogovarjajo o ljubčkanju; najstniške fante in punce (ločene po spolu in, kakor slišimo iz njihovega govora, tudi pokrajinsko), ki jim po glavi rojijo naslednje stopnje; samsko dekle, ki se neodločno poigrava z mislijo na otroka in družino; mlad par, ki je videti konsolidiran in ravno prav srečen, da se lahko začne nesreča; mlad družinski trojček, pred katerim je še vse, tudi marsikaj nejasnega; starejša zakonca, ki sta v nesreči izgubila oba odrasla otroka in zdaj živita v vsakdanjem dialogu z njima; starčevski par, ki se je našel šele na stara leta in zdaj v domu oskbovancev ugotavlja, da preživlja najlepše trenutke svojega življenja; nazadnje pa še starca, ki se ne spomni več obraza svoje davno umrle žene, skoraj v celoti pa zna zrecitirati Prešernov sonet Memento mori. Tako je Škafar (ki svojim pričevalcem le tu in tam zastavi kakšno bistveno vprašanje, večinoma pa govorijo sami) zgradil biološko-socialno lestvico od otroštva do smrti, naravno hierarhijo življenjskih ciklov, katerih vertikalno os predstavlja otroštvo v svojih poglavitnih bioloških in socialnih položajih.

Za meditacijo o življenju bi bilo to pravzaprav dovolj, film namreč stoji že s premišljenim strukturiranjem avtentičnih izjav. Toda Škafar je film podložil še z izrazito intimno, avtorefleksivno, lirsko dimenzijo, ki se sklicuje na sentenco Milana Puglja Samo naše čustvo v prsih je resnica. To je »nevaren« subjektivistični obrat. Rečeno skozi likovni slovar: čvrsto fresko je postavil na krhko risbo. S tem je film bistveno zmečkal, ga prepojil s subjektivnostjo emocije (najuspešneje gotovo z interpolacijo starih filmskih posnetkov, na katerih je avtorjeva mlada mama) in ga (predvsem z oblikovanjem literarnega zapisa, ki naj bi ga fingiral mehki, onirični glas) poetiziral. Tako ima ta že tako ali tako večpomenski film še dodatno razsežnost, ki ni čisto nujna, toda bistveno je to, da ne le ni moteča, ampak deluje kot harmonični kompandij.

Foto arhiv slovenskega filmskega festivala

OTROCI, KI SO ŽE STARŠI, IN OTROCI, KI SO ŠE OTROCI – Mlad družinski trojček, pred katerim je še vse, tudi marsikaj nejasnega.